

Boden-ANAN

medlemsblad för

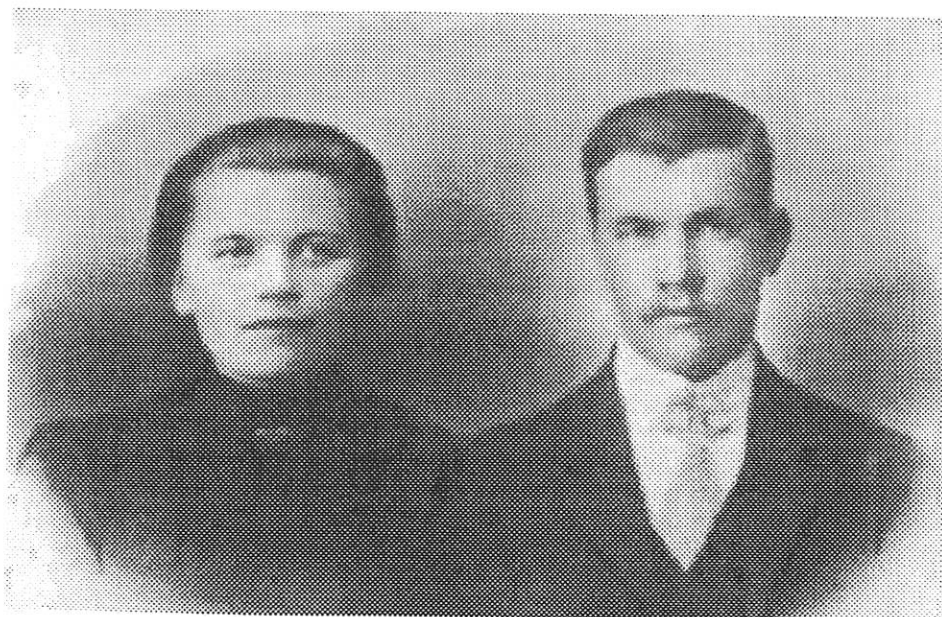
Boden
Öberluleå
ForskarFörening

Nr 1

Årgång 13

Februari 2004

Detta är Peter Englunds morfarsmor och morfarsfar Maria Lovisa Eriksson född den 19 oktober 1887 i Dödfiskträskhed.

Gift den 18 april i Råneå med Nils Oskar Johansson-Lundgren född den 1 februari i Lappsel Råneå församling.

Maria Lovisa dog den 11 februari 1953 i Långsel 1:9 och Oskar dog den 24 september 1963 i Forshed 1:22 Råneå fs.

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation, Ordförande har ordet
- s.3 Nya mikrokort, Hemlånat, Fel, Årsmöte, Medlemsavgift
- S.4 Mjöfjärden
- S.8 Ovanliga namn
- s.9 Chartertåg till Östersund, Novembarmöte 2003, "Återställare"
- s.10 Carl XV:s resa genom Norrbotten
- s.12 Antavla Peter Englund Eila Fredriksson
- s.13 Familjerätt årsmodell 1704
- s.14 Nya medlemmar
- s.15 Efterlysning, Besöksstatistik, Tack, Grattis

Bilagor:

Inbetalningskort
Om bryggor och bojar
Förslag till ändrade stadgar

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: c/o Elming, Glimmervägen 17, 961 46 BODEN

Postgiro: 157 58 – 6 Bankkontonr: 9960 420015 7586

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Arnold Lagerfjärd	Trollsländevägen 9	961 68	Boden	tel 0921 - 137 50
Sekreterare	Stina Elming	Glimmervägen 17	961 46	Boden	tel 0921 - 653 88
Kassör	Barbro Lampinen	Unbyn 290	961 93	Boden	tel 0921 - 48 00 21
		e-post: barbro.lampinen@telia.com			
Ledamot	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
Styrelsesuppleanter	Kerstin Johansson	Ringvägen 5 B	961 35	Boden	tel 0921 - 176 62
	Hagar Nordlund	Sturegatan 7	961 73	Boden	tel 0921 - 152 64
Valberedning	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 159 79
	Inger Enberg	Unbyn 291	961 93	Boden	tel 0921 - 48 00 95
	Kalle Brandin	Gränsvägen 14	961 37	Boden	tel 0921 - 108 06
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95	Boden	tel 0928 - 401 32
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Tegelbruksgatan 13	961 73	Boden	tel 0921 - 173 38
	Rickard Pahlsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktion för medlemsbladet:					
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
		e-post: ewa.sandberg@spray.se			
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 159 79
Kontakt i datafrågor	Gunnar Glaas	Kungsgatan 38	961 64	Boden	
		e-post: gunnar.glaas@telia.com			

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2004 är 100 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 90 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl 07.00 till kl 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:

vecka 17 - manusstopp 4 april 2004

vecka 35 - manusstopp 8 augusti 2004

Ordförande har ordet

Detta år blir föreningen tretton år, d.v.s. tonåring och har därmed lämnat barnskorna.

Den nya kursen "Släktforska vidare före 1682", som vi genomförde på försök under hösten 2003, blev mycket lyckad. Därmed är den etablerad och en ny kurs startade den 4 februari och pågår 8 onsdagkvällar framåt.

Ta för vana att kolla schemat, samtidigt som du skriver in dig i gästboken.

Jag hoppas att ni noga läser igenom det nya stadgeförslaget som medföljer detta nr av Boden-ANAN! Ge era synpunkter till oss i styrelsen före årsmötet, samt på årsmötet 7 mars.

Jag vet inte om ni upptäckt det ännu, men priset för lån av mikrokort från SVAR, via biblioteket, har gått upp från 16:- till 20:- volymen.

Östersundsresan: Jag tycker det blir häftigt att norrbott-

ningarna kommer med eget tåg (Inlandsbanan) till Östersund. Tänk om vi blir 100 personer, så billig semesterresan då skulle bli för var och en.

Den 1 april startar vi en digital forskarhörna, i samarbete med biblioteket. Platsen blir gamla ingången till biblioteket där det kommer att finnas 3 datorer uppkopplade till Genline, Digitala datasalen och ARKION.

Nog måste det väl ändå finnas någon medlem, boende inom tätorten Boden, som är villig att ta vid och fortsättningsvis en tid ha hand om vårt fina bildarkiv. Bilderna förvaras i kommunarkivet. Du som är intresserad, ta kontakt med mig (Björn).

Ni små "ekorrar" som har köpt poletter till kopieringsmaskinen, för att användas vid senare tillfällen, använd dem eller sälj tillbaka dessa, så att de kommer i rotation. I nuläget har vi ett fåtal poletter och efterfrågan är stor att kopiera från film.

Björnvrål

Nya mikrokort

Så har vi fyllt på i pärmar och snurra, med årets första laddning av nya mikrokort. De är:

Norrbottnens län	födda, vigda, döda; 1933
Korpiolombolo fs	församl.böcker 1921 - 1933
Seskarö kbfd	församl.böcker 1924 - 1933
Råneå fs	flyttlängder 1916 - 1933
Pajala fs	dödregister 1860 - 1884
- " -	flytt.register 1822 - 1886
- " -	vigselregister 1860 - 1884

Hemlånat

Vid den årliga inventeringen konstaterades att nedanstående böcker lånats hem utan att låntagaren skrivit upp detsamma på därför avsedd lista:

Bodens Fästning – ett unikt besöksmål
 Bureå sockens kustbyar (Elof Lindmark)
 Försvarsmaktens rulla 1995, 1997
 Gammelstad
 Hantverk och skråväsen under medeltiden
 Kyrka, helgon och vanliga dödliga
 Långviks glasbruk
 Meldersteins bruk
 Månskensharen och ballongälgen
 Norrbottens och Västerbottens fotfolk
 Norrfjärdens församling
 Om elkraften i väster (Lars-Eric Hansson)
 Porjus – pionjärverket i ödemarken (Forsgren)
 Riksdagens skrivelser
 Sjukdomsnamn på latin
 Skyddsvakten vid Gran
 Svenska antavlor, 1987 – 1995
 Svenska folkbokföringens historia
 Så stavar du namnen
 Kvinnobilder (Eyvind Johnson)
 Siste soldaten i Pite kompani
 Vem är jag
 Naturvård i stort län

De fyra senaste var borta även vid förra årets inventering. Kontrollera om någon bok av misstag blivit insorterad i Din egen hylla. (Föreningens exemplar är märkt.) Eftersom föreningen består av likasinnade så finns det alltså andra som har intresse att låna böckerna, lämna därför igen dina hemlån i tid (och kom vid nästa lån ihåg att notera på listan).

Fel

Under rubriken "Skvallerspalt" i förra numret av Boden-ANAN påstods att Brita Pärsdotter som fick en uä dotter i Nederluleå och senare flyttade till Arjeplog var född i Sören, Nederkalix. Det var fel. Hon var född i Töre. Brita från Sören flyttade även hon till Nederluleå men gifte sig med en änkling från Hertsön.

Årsmöte

i Almska skolan

Söndagen den 7 mars kl 14.00

Bildspel från linbaneresan

På dagordningen:

Årsmötesförhandlingar

Stadgeändring

Besökslotteri

Kaffe

Välkommen

Medlemsavgift

Vid det senaste medlemsmötet beslöts att medlemsavgiften för år 2004 skall vara oförändrad dvs. 100 kronor. Tillsammans med det här numret av Boden-ANAN följer ett inbetalningskort (även till dem som redan betalt eller av annan anledning inte ska betala).

När Du betalar in Din medlemsavgift tänk då på att ANGE DITT NAMN och helst också ditt medlemsnummer (finns ovanför namnet på tidningens adressetikett). Det gäller vare sig Du betalar via post, bank eller internet. Tyvärr får vi varje år in ett antal betalningar som saknar uppgiften. Tidigare innebar det endast mycket merarbete men numera tillkommer även en kostnad som banken tar ut för att lämna ut vems konto pengarna kommer ifrån.

ANGE NAMN och MEDLEMSNUMMER !!

Under hösten 2003 hölls en studiecirkel i "Att släktforska vidare - före 1682". Ledare var Berthill Munkestam. Björn Fredriksson, Barbro och Lars Lampinen, Margareta och Svante Näslund, Eivon Renberg, Ewa Sandberg, Lars Sundström, Marianne Syrtén-Bokvist samt Astrid Östlund var deltagare. I kursen studerades vad som kunde finnas i källorna om byn Mjöfjärden. På några studiecirkeltillfällen kan man naturligtvis inte utforska en by på det här sättet om inte, som i det här fallet, källmaterialet grundligt gått igenom innan. Det jättearbetet hade cirkelledaren gjort och presenterade materialet i renskrivnen form. Nedan presenteras vad som stod att finna.

Mjöfjärden, Råne socken (efter 1654), Norrbottens län

Skiss till utvecklingen före år 1700

Liksom många andra byar, har även Mjöfjärden en utveckling med, mer eller mindre kända personer, namngivna och undandömda i olika urkunder från tiden kring 1540-talet och framåt i historien. Personer som varit verksamma i byn, skattat till präst och kronan och på det sättet lämnat spår till efterkommande att söka i. Ett letande som faktiskt kan ge resultat. Men i letandet måste man vara lite "lyhörd" över de olika sätt som byns namn skrivs på. Några exempel: Höxönn, Högsöön, Högszöön och Högxönn.

Den äldsta bok vi har tillgång till är en bågaskattelängd från 1539 som berättar om tre stycken brukare eller hemmansägare av jord i byn. För att komma med i denna typ av längder eller register skulle man vara "vonne" dvs vuxen nog att orka spänna en båge (varmed avses ett armborst). Man anser allmänt att för att orka/vara stark nog för att spänna bågen var man ca 15-16 år. Nu var det inte enbart husbonden som skulle omtalas i denna typ av längd, även söner, bröder resp. mågar skulle antecknas.

Utav de tre som omtalas Jöns Wibbesson, Erik Larsson samt Jöns Eriksson så framgår det att den sistnämnde

hade en son detta år. Sju år senare finns på just den gården två söner. Jöns Wibbesson å sin sida har en son nämnd från 1559. Redan här kan man dra några slutsatser beräkningsmässigt. Först att Jöns Eriksson bör vara äldre än Jöns Wibbesson. Men även att Jöns Erikssons son bör vara född 1524 eller tidigare, medan Jöns Wibbessons son med samma beräkningsmetod skulle vara född ca 1544.

Det fanns ju ytterligare en person år 1539, Erik Larsson, vem var han som försvinner redan före 1546 från längderna. Här kommer man in på spekulationer.

Det finns några scenarier att välja på:

- 1 Han har dött utan arvinge
- 2 Han är kanske far till Jöns Eriksson, och då denne har två söner kan gården redan nu vara delad så att sönerna får en del var
- 3 Han kan ha avflyttat från orten

Det är nog med de två ovan angivna personerna Jöns Wibbesson (redovisas som gård 1) och Jöns Eriksson (redovisas som gård 2) man skall börja med Mjöfjärdens kända historia. Före 1695 får gårdarna den numrering som gäller i dagsläget. Men dit är en lång resa i tiden.

Gård 1

Jöns Wibbesson omtalas i följande längder:

Bågaskatt	perioden	1539-1569 och har en son upptagen 1552, 1559, 1563-66
Tionde		1557-1570
Jordetalet	1546 redovisar	5½ spann åker, av äng 4 lass, av fiske 1 skell, skattar 4½ öre
Hjälpgård	1553	skattar 1 öre, 5 skyllar korn samt 5 spann sik
Skinnuppbörd	1559	på Lule kungsgård visar att han erlägger 1 timmber gråskinn=40 ekorrskinn, 1 räv, 1 öre
Prästrätuelängden	samma år	berättar att han har 5 kor, betalar 11 skyllar i tionde till prästen. Men även att det på gården fanns 2 hjonelag = 2 gifta par. Sammanlagt 7 personer varav 6 nog var vuxna att gå till gudsbordet (det vi kallar nattvarden), bland dessa 7 fanns en dräng. Två år senare 1561 finns han även med i denna typ av längd. Skörden har varit något bättre då prästen får ytterligare 1 skyll med säd.

Erik XIV, ja han var inte kung än men 1561 skulle han ut på friarstråt till England. Det var Elisabeth som var tilltänkt brud, någon resa blev inte av då fadern Gustaf Wasa avled. Men den *extra uttaxering* som gjordes behölls av kronan, Jöns Wibbessons del 4 öre.

Jordskatten samma år visar att han innehar 5 markland 2 öresland i Mjöfjärden samt att han äger 8 öresland jord i Buddbyn. För detta skattar han 4 timber gråskinn. Även här finns uppgiften om att han har en son.

Vid *hjälpsskatter* 1569 betalar Jöns 6 öre 3 penningar och 1570 8 penningar.

Med tanke på att en son omtalas 1552 bör Jöns Wibbesson vara född före 1510/15 om man räknar med att sonen är 15/16 år när han kommer in i bågalängden och Jöns själv är ca 25 år.

Den son som avses bör vara den som efterträder på gården Per Jönsson med epitetet den lille, vilket här betyder den yngre. På den andra gården i Mjöfjärden finns samtidigt ytterligare en Per Jönsson (den store).

Per Jönsson lille omtalas i följande längder:

Bågskatt perioden 1570-1571

Tionde 1569-1612

Älvsborgs återlösen 1571 som redovisar både metaller och djur samt det totala förmögenhetsvärdet har med Lille Per Jönsson med följande: 15 marker koppar, 5 kor, 1 kviga, 8 får, 2 getter, 1 svin samt 1 sto värt 5 marker. Summa förmögenhet 86 mark 7 öre av vilket kronan tog 10% 8 mark 5½ öre. Man kan möjligen tillägga att en häst värderades upp till 20 mark.

Hjälpsskatt 1573 som uttogs i silver med 2 lod

Brudskatt 1579 med 4 lod

Hjälpsskatt 1599 då uppgift finns om att han har 7 kor, 8 får, 1 häst

Hjälpsskatt 1601 då han har 5 kor, 1 häst samt i utsäde 1½ tunna och är skriven för 1 mantal

Kvartalspenning 1602 erlägger han mest i byn med 2 mark övriga ger 1½ resp. 1 mark

Mantalet 1601-1606 är 1 mantal men han har samtidigt nedsättning till 2/3 mantal från 1602

Gård 2

Jöns Eriksson omtalas i följande längder:

Bågskatt perioden 1539-1554 och har 1 son omtalad redan 1539, 2 söner från 1546-1549 och därefter 1 son som nämns. Av detta kan man nog dra slutsatsen att Jöns bör vara född före år 1500.

De söner som omtalas bör vara de som från 1555 kommer in i olika längder. Skall man nu vara lite konsekvent med beräkningar av åldern för de olika personerna blir sonen Olof den som bör vara äldst då han har en son omtalad 1563 medan den andre sonen Per inte har någon son omtalad i bågalängden. Här nedan följer vi Per Jönsson (store)

Per Jönsson (store) omtalas i följande längder:

Bågskatt 1555-1571

Tionde 1557-1596 här måste nog nämnas att på den plats i längden där Per Jönsson skulle finnas står detta år Olof Larsson vilket ger flera öppningar till gårdsgenealogin. Han kan vara måg på gården och far till den som kommer in som ny ägare 1601. Å andra sidan kan det vara ägaren 1601 som är måg på gården.

Jordetalet 1543 och 1546 redovisar 16 spann åker, 12 lass äng samt av fiske ½ spann

Skinuppbörd 1559 på Lule kungsgård visar att han erlägger 1 räv och 1 öre

Prästräntelängden samma år berättar att han har 6 kor, betalar 9 skyllar i tionde till prästen. Men även att det på gården finns 1 hjonelag (vilket betyder att han är gift) samt 5 personer varav 4 är vuxna. Även en piga finns på gården.

Per Jönsson omtalas även i längder över Engelska resan 1561, Jordetalet 1562 samt hjälpsskatt 1570 och 1573, Brudskatt 1579

Vid Älvsborgs lösen 1571 äger Per 1 lispund koppar, har 5 kor, 2 kvigor, 8 får, 2 getter och 2 svin samt 1 sto värt 5 mark. Förmögenheten är 81 mark 2 öre och hans skatt 8 mark 10 öre.

Det är inte så mycket man finner i saköresiängder-na från denna tid men en uppgift om Per Jönsson finns med. Han blev sakfäll till 4 mark för att han "dolt bort en fogelbössa" vilket sedan blev "uppenbart". Tolkningen av dessa ord blir att han gömt/stulit ett armborst och att de kunde bevisa det.

Jöns Erssons son Olof finns redovisad på egen gård från år 1555. Här kallad gård 3.

Gård 3

Olof Jönsson omtalas i följande längder:

Bågskatt perioden 1555 – 1564 med en son år 1563 - 1564
 Korn tionde 1557 – 1565
 Hjälpgård 1553 skattar 1 öre, 17 skyllar korn och 11 spann brax
 Skinnuppbörd 1559 på Lule kungsgård, där erlägger han 1 timmber gråskinn = 40 ekorrskinn
 Prästräntelängd 1559 anger att han har 6 kor, att han betalar 11 skyllar i tionde till prästen; att det fanns ett gift par på gården och totalt 9 personer varav 5 var vuxna nog att gå till nattvarden och av dessa var 1 piga. Den totala pengaskatten blev det året 2 öre 4 penningar till kyrkan.
 Prästräntelängd 1561 anger att skörden det året var bättre för då betalade han 14 skyllar men pengaskatten stannade på 1 öre 20 penningar.

För Erik XIV:s planerade friarstråt till England fick Olof erlägga 4 öre i den *extra uttaxering* som gjordes 1561 för ändamålet. Samma år visar *Jordaskatten* att hans gård är lika stor som Per Jönssons och omfattar 5 markland 2 öresland. Han skattar 2 timber gråskinn för detta. *Jordaskatten* för 1562 är lika stor men visar att Olof nu har en son som bör vara ca 15 år gammal. Olof bör var född ca år 1523 eftersom han troligen är Jöns

Eriksson på "gård 2:s" äldre son som första gången omnämnd 1539 och har en ca 15-årig son 1562. Han försvinner ur längderna 1565 och kan antas ha dött vid den tiden.

Troligen var han gift två gånger. Han var dömd för lönskaläge 1553 så eventuellt var han änklings dessförinnan men omgift senast 1559.

Anders Olsson tar över gården och finns nämnd 1566 – 1618 i följande längder:

Bågskattelängden 1566 – 1571
 Kyrkotionde 1566 – 1615 och 1618, åren 1616 – 1617 är hustru Anna noterad, 1615 är Anders noterad men gården är noterad öde. Kanske han var borta för att söka bärgning på annat håll (?).
 Hjälpskatt (silverskatt) 1569 / 1570 / 1573 betalade han 4 penningar / 2 lod (silver) / 2 lod (silver)
 Älvsborgs lösen 1571 redovisar att Anders har 11 penningar koppar, 4 kor, 1 kviga, 6 får, 2 getter, 1 häst värt 10 mark; Summa förmögenhet 70 mark
 Brudskatt 1579 erlade han 4 lod silver
 Hjälpskatt 1599 redovisar 2 ? spannmål (vilket är hälften mot vad de två andra gårdarna i byn redovisar); han har 1 ko, 4 fåroch 1 sto och betalar i skatt 6 öre 2 penningar (minst av alla i byn)
 Hjälpskatt 1601 2 kor, 1 sto, 1 tunna utsäde, ½ mantal
 Kvartalspenning 1602 erlägger han 1 mark (minst i byn)
 Mantalslängd 1600 – 1606 redovisas han för 1/2 mtl 1600-1602 som minskade till 1/3 mtl 1602-1606
 Bågamental 1602 – 1601 redovisar 1 vuxen man på gården
 Jordeboksutsäde 1607 – 1616 4 spann (minst av alla i byn)
 Hjonelagslängd 1609 – 1611 1 hjonelag = 1 gift par
 Anders finns nämnd i *mantallängden* 1610, 1612, 1617 med däremot inte 1613 och inte heller i skjutsmantalet 1610-1611
 Älvsborgs lösen 1613 – 1619 är gården noterad öde förutom de 2 sista terminerna då hustru Anna är omtalad. Termin 5 är Anders noterad död.

Första gången Anders förekommer är som son år 1562. Därav kan man dra slutsatsen att han bör vara född ca 1547. Sista noteringen är 1618 och han är också noterad död vid ungefär den tidpunkten. Det förekommer ingen notering som visar att han har någon son och gården försvinner ur längderna efter

1618. Varifrån hustru Anna kom och när hon föddes och dog kan man inte utläsa i längderna.

Gården blir under Anders tid den minsta i byn och då han dessutom år 1613 står anklagad för att ha stulit lite mat ur Lars Perssons sjöbod i Sundom verkar avkastningen ha varit dålig.

Gård 1

(Lille) Per Jönssons son **Jöns Persson** i Mjöfjärden född omkring 1564 nämns i olika längder från 1607 (*Jordeboksutsäde*) till 1628 (*Mantal*). Hans hustru nämns 1606 i *Öresmantal*.

I dombok 1610: "kom för rätten Jöns Pedersson i Mjöfjärden och käreande att Nils Olsson i Vitån kommit till hans gård sent en afton sedan han hade gått till sängs. Och börjat påcka efter öl och brännvin och var tillförne mycket dragen och uti sin ölfylla högg han med en hammare ett hugg på kammardörren så att låset ... ärnade item ett hugg i bordet och ett hugg i väggen där bonden satt, bannades och lät illa. Därav

bonden tog Redhuga till sig för hans Överdådiga åthävor och måste fly ur stugan med hustru och barnen och gömde sig undan". Blev nämnde Nils Olsson för sin överdåd sak 20 mark. Uti samma sin ölfylla kallat hustru Kristin i Mjöfjärden för en trollkona blev sak till 3 mark.

Jöns Perssons barn:
Soldat Olof Jönsson ?
Soldat Jöns Jönsson?
Son Per Jönsson.

Gård 2

Erik Olsson omtalas i följande längder:

<i>Korntionde</i>	perioden 1601 - 1618, 1604 omnämns Per Eriksson som kan vara en son.
<i>Hjälpskatt</i>	1599 redovisar: 6 ? spannmål, 7 kor, 1 get, 7 får, 1 häst. Skattar 3 mark 1 öre 2 penningar.
	1601 - " - 2 kor, 1 sto, 1 tunna utsäde, 1 mantal.
<i>Kvartalspenningräkenskaper</i>	1602 1,5 mark
<i>Mantal</i>	1601 = 1, 1602, 1604 och 1606 vardera 1/2, 1610 = 1, 1612 omnämnd, 1617 = 1/4
<i>Bågamantal</i>	1602, 1604 och 1606 vardera 1.
<i>Jordeboksutsäde</i>	1607, 1609, 1611 och 1616 vardera 6 spann.
<i>Sjutsfärdsmantal</i>	1610 = 1, 1611 omnämnd.
<i>Älvsborgs lösen</i>	termin 5 och 6 1/3 hjonelag. Restuppbörd 1614 - 1619 termin 1 ogift.

1619 finns inte längre Erik Olsson med i någon längd. Då omnämns **Jöns Ersson**(Eriksson) första gången. Han föddes 1590 enligt Roteringslängden för 1637, där han anges vara 47 år.

Jöns E-son omtalas i följande längder:

<i>Korntionde</i>	perioden 1619 - 1650.
<i>Jordeboken</i>	1630 nämnd, 1632, 1635, 1639 och 1642 29/64mantal, 1650 15/32mantal.
<i>Mantalslängden</i>	upptar 1642 bonde och hustru, 1643 bonde, hustru, son och dotter 1644 bonde, hustru och son, 1645-1647 bonde, hustru och piga 1648 bonde, hustru, son och sonhustru 1649 bonde, hustru och son 1650 son, sonhustru och piga, Jöns omnämns som gammal.
<i>Hjonelagslängd</i>	1609 6 öre, 1610 och 1611 1 hjonelag.
<i>Mantal</i>	1613, 1618-1622 och 1628 vardera 1/4
<i>Älvsborgs lösen</i>	termin 1 1/2 hjonelag, termin 2 och 4 2/3 hjonelag, termin 3 1/3 hjonelag Restlängd 1620 7 1/2 ?
<i>Boskapslängder spridda år</i>	1620-1636
<i>Länsräkenskaperna</i>	
<i>Mantalslängd</i>	1642 efter vilken boskapshjälpen skulle utgöras 7 skäll 1 kanna
<i>Röklängd</i>	1638-1643, 1645-1650.
<i>Roteringslängd</i>	1621, 1623, 1627-1629, 1630 anges han vara ålderstigen, 1631, 1633, 1637(47 år), 1640, 1642 går Jöns Jönsson ut för sin far - kan han möjligen vara son till Jöns E-son??. 1644 är Jöns E-son åter med i Roteringslängden.

Fortsättning följer i nästa nummer av Boden-ANAN

Ovanliga pojk- och flicknamn

Tips på namn på dina barn, barnbarn eller barnbarnsbarn:

Adalbert	Gylfe	Abrietta	Eunike	Myrtle
Ade	Haqvin	Adelaide	Eurenia	Norine
Adelborg	Helgart	Adelborg	Evalia	Octavia
Agabus	Heribert	Alba	Fadetty	Olefina
Ahynis	Hiller	Albina	Febe	Olgina
Ainer	Hillevi	Alfa	Fransyska	Olida
Alarik	Hyginus	Alfhilda	Fridolfa	Ottiliana
Albanus	Hyldgaard	Alfonsyne	Förstea	Petrea
Ansgarius	Hängel	Alfventea	Gemina	Petron
Antius	Ibert	Almira	Genoveva	Petrovia
Arenius	Ignar	Altea	Glady	Potentia
Asser	Imar	Alvhild	Gravilda	Prosperia
Axelius	Kala	Andrid	Gorajse	Qvintina
Basilius	Kaleb	Andrietta	Gosina	Rosalia
Benoni	Kuno	Appolonia	Gunhärda	Roselia
Bertals	König	Aqvilina	Gyralda	Rubi
Brynte	Lindor	Armida	Gölin	Rynea
Clarence	Linius	Atilia	Hedvina	Sadura
Dale	Lois	Axhild	Heldina	Schenhild
Dane	Malakias	Axia	Helfrid	Sedora
Denes	Marentius	Barbruella	Hermina	Selena
Donatus	Maximinus	Bennvor	Hildina	Serafia
Edgon	Merald	Bergliot	Hjälmdis	Serena
Egidius	Nikanor	Bernhardina	Iduna	Seres
Ehrenfrid	Omer	Bertina	Ilona	Severina
Elieser	Paridon	Bolette	Ilse	Sirena
Elind	Perex	Bolla	Innis	Skuldfrid
Eliud	Qvirinus	Borghild	Ismaragda	Solgun
Elix	Regart	Brynhilda	Isolina	Stanny
Elvinard	Rego	Clausine	Israelintytär	Svanhild
Ervall	Remi	Concordia	Italia	Sällen
Eurenius	Renius	Danira	Jenside	Tamar
Even	Rikton	Davida	Juvina	Tildedrott
Filian	Roald	Dea	Kasilda	Tilli
Filmer	Rudian	Dejdrid	Kornelia	Tilma
Fridgard	Rupert	Dika	Kristalia	Tojan
Fridlev	Severus	Dorrit	Kunnigunda	Tonetta
Fridolo	Svit	Dusina	Klementina	Tyyne
Försten	Theofilus	Edina	Leone	Valeria
Game	Trangott	Efra	Lovina	Valny
Genno	Traugott	Elisif	Magna	Vanda
Gerner	Ulgem	Emelina	Marinetta	Varvi
Gjörde	Viktorinus	Emerentia	Mecktild	Wenja
Gondy	Villehad	Engla	Medora	Vesta
Gotthilf	Vitalius	Erena	Melrud	Vigilia
Guidor	Volt	Eufemia	Meralda	Vitalia
Guido	Zethelius	Eufenia	Milicent	Volmy
Gunhard	Önnest	Eufrosyna	Miranda	Zinobia

Chartertåg till Östersund

I nummer 4/2003 av Boden-ANAN berättade vi om de preliminära planerna att göra en gemensam tågresa till släktforskarlagarna i Östersund 13 – 15 augusti. De planerna har nu tagit fastare form. Vad som nu planeras är en tågresa på Inlandsbanan. Frågan är nu om det blir med rälsbuss eller tåg med ånglok!

Forskarföreningarna i Kiruna, Gällivare, Kalix och Arvidsjaur har hittills anmält sitt intresse för resan och ingår tillsammans med BÖFF i resegruppen.

I första hand är ju resan tänkt för släktforskare, medlemmar i någon av de arrangerande föreningarna, men även släktforskare som inte är medlemmar, medlemmar i hembygdsföreningar, pensionärsorganisationer eller andra intresserade får följa med i mån av plats.

Resekostnaden beror på hur många som kommer med. Blir det en rälsbuss med 50 personer blir kostnaden ca 950 kr/person innan medlemsrabatt dragits av (mindre än 40 personer blir det ingen resa). Resegruppen har undersökt boendialternativ i Östersund. Nära Folkets Hus där släktforskarlagarna äger rum finns Scandic Hotell och Östersunds Camping. Priserna där är för enkelrum 790:- och för dubbelrum 890:- per natt respektive 420 – 620:- per stuglägenhet och 360 – 460:- per natt för 4 – 6 - bädd campingstugor. Bokning av rum får var och en göra själv, dock preliminärbokar resegruppen ett antal av vardera typen.

Lämna så snart som möjligt förhandsanmälan till resegruppen. Representanter är:

från BÖFF:

Carl-Lennart Persson tel 0921 – 53 333

från Kiruna Amatörforskarförening:

Magnus Leijer tel 0980 – 13 234

från Kalixbygdens släkt- och bygdeforskare:

Leif Larsson tel 0923 – 77 145

från Gällivare släkt- och bygdeforskare:

Tage Persson tel 0970 – 13 278

Arvidsjaur släktforskarförening:

tel 0960 – 510 25

Novbermötet

Medlemsmötet i Almska skolan söndagen den 23 november 2003 inleddes med föredrag av Arnold Lagerfjärd om smidet av lodbössor i Norrbotten. Där fick åhörarna bl.a. veta mycket om tillverkningsmetoder.

Mötet hade att besluta om hur föreningen ska förfara med de gåvor vi fått från förbundet: prenumerationer, CD-skiva, årsbok och internetabonnemang. Besluten blev att årsprenumerationerna lottades ut bland mötesdeltagarna, vinnarna blev Ingmar Åkerstrand och Hanna Lagerfjärd; - att på CD-skivan såldes lotter, vinnare blev Bror Ogestad; - att årsboken skall lottas ut vid årsmötet 2004; - att de tre internetabonnemangen placeras i stadsbiblioteket (preliminärt accepterat av bibliotekschefen).

Beslut fattades också om att priset på föreningens framtida egna CD-produktioner, Nationaldagsfotograferingen och Kommunens födda/döda, ska bli 375 kronor.

Mötet beslutade att föreningen ska säga upp avtalet med ACN om telefonabonnemangsförsäljning. Beslutet påverkar inte abonnemang eller kostnader för de som tecknat avtal med ACN.

Att medlemsavgiften för år 2004 skall vara oförändrad, 100 kronor, beslutades av mötet. Besökslotteriet vars vinst var ett års fritt medlemskap vanns av ordföranden, Björn Fredriksson.

Mötesdeltagarna informerades om den arbetsgrupp, Arnold Lagerfjärd, Kerstin Johansson och Martin Johansson, som tillsatts för att ta fram förslag till ändrade föreningsstadgar, - om förbundsprojektet "Ge namn åt de döda", - om det nya projektet "EMIBAS" som avser att registrera utvandrarerna ca 1830 – 1930, - om vykortet "Rädda våra socknar", - om kurser, medlemsresa, nyheter från förbundet.

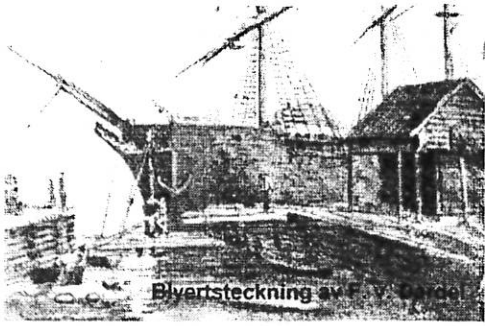
Mötet beslutade att föreningen skulle stärka banden till andra föreningar bl.a. genom utbyte av försäljningsvaror.

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare när vi har 6-8 anmälningar.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagkvällar 18.30 – 21.00.

Du anmäler Dig till Eila och Björn (0921 – 65 315) eller Ewa (0921 – 72 274).

Carl XV:s resa genom Norrbotten

av Hugo Lindgren

(ur Norrbottens läns Hembygdsförenings årsbok 1934)

Sveriges nordligaste delar, Norrlanden, skulle näppe- ligen i äldre tid blivit hedrade med besök av kungliga personer, därest ej kustlandet runt Bottniska viken stundom måst anlitas vid resor inom det vidsträckta riket. Så var fallet med riksföreståndaren Sten Sture d.ä., vilken 1491 på återresa från Finland tog vägen genom Norrland, Carl IX och hans son Gustaf Adolf år 1602, Gustaf II Adolf år 1614, Carl XI sommaren 1694 (för att i Torneå bese midnattssolen) samt Adolf Fredrik år 1752. Carl gav sig tid att göra tre dagars uppehåll i Piteå gamla stad, där han på övningsfältet vid överstebostället Gran och i dess omgivningar ledde stridsövningarna med delar av Västerbottens rege- mente.

Dessa besök skedde icke för landsdelens egen skull, och företogs därför också i rasande fart med stora uppbåd av hästar vid varje skjutsställe. Rättvisan krä- ver ett erkännande åt vår nu regerande konungaätt, som i många fall visat sig äga varm förståelse för nyttan av att träda i närmare beröring även med befolkningen i rikets mest avlägsna landsända. Från en tid, som lig- ger oss närmast, minnas vi besöken av konung Oskar II och Gustaf V, drottning Victoria, kronprins Gustaf Adolf, prinsessan Ingrid, prins Wilhelm (som sjöofficer och som sportman), härtigparet av Västerbotten, prins Carl s:or (som generalstabsofficer) och prins Oscar Bernadotte, den sistnämnde som Lapplandsresenär. Att dessa besök haft en varaktig betydelse ur flera vik- tiga synpunkter, torde icke kunna förnekas. Denna har icke förflyktigats med feststämningen vid invignings- högtidligheterna eller andra solenna moment, utan det ömsesidiga närmandet har säkerligen lett till ett fastare igenknytande av banden, som förenat styvbarnet Norrland med moder Svea. Ur denna speciella syn- punkt ha vi all skyldighet att med tacksamhet uppliva minnet av Carl XV:s resa genom Norrbotten 1858 som kronprins-regent.

Det har sagts om denne folkkäre konung, att han mer än någon annan sedan Carl XI:s tid lärde genom resor känna sitt land. Rätta ordet är just detta: *lärde känna*, ty det var långt ifrån endast lustfärder han fö- retog för att öka festligheten för andra eller roa sig själv. Han företog sina långa och ofta mödosamma färder för att riktigt se och sätta sig in i förhållandena i vitt avlägsna trakter. Också var han ofta på resande fot. "Nyttan av resor", skrev han själv, "ligger däri, att

man utbildar omdömet och bättre lär känna även sig själv; men en resa i främmande länder får ej bort- skymma kärleken till hemmet, hembygden, hemlandet — —". Han reste med konstnärens vakna öga och upptäckte skönheten i naturen och det personliga hos människan; och när han såg sitt rikets skönhet och upptäckte sitt folks sunda egenskaper, kunde han ej utan stolthet tänka, att han var svensk. Detta betyder han i sina anteckningar, liksom också att han förföljdes av hemlängtan även när han befinner sig i söderns yppighet. När han som hopplös sjukling vistades i Aachen, var hans sista önskan att få dö i Sverige.

Kronprins Carls resor i de förenade konungarikena voro att betrakta som studieresor. Hans önskan var att erhålla en noggrann kännedom om de riken han skulle styra. Denna kunskap nedlade han bl.a. i ett under långvarigt arbete fortsatt kartverk, som erhållit mycket erkännande. Av speciellt intresse för oss norrbott- ningar är den omfattande resa han företog sommaren 1858 genom hela Norrland med Kvikkjokk, Överkalix och Haparanda som vändpunkter i de olika riktning- arna. Prinsen-regentens adjutant och förtrogne, kam- marherre Fritz von Dardel låter oss veta, att avsikten var denna, att taga kännedom om de nordliga provin- sernas allt mera växande betydelse samt deras dittills obegagnade möjligheter till fortfarande utveckling.¹ Känt är ju, att såväl Carl XIV Johan som Oscar I voro engagerade i de s.k. Gellivareverken och verksamt befrämjat det norrbottniska bergsbruket och därmed sammanhörande kommunikationsfrågor. Att kronprins Carls besök i Norrbotten icke blev utan sin avsedda betydelse, så mycket måste i sanningens namn erkän- nas, och därför kommer denna sak att längre fram be- röras.

Tidpunkten för den folkliga prinsens norrlandsresa var lyckligt vald. Depressionen under år 1857 tryckte sinnena, och underrättelsen om det förestående besö- ket mottogs som ett förebud om tidernas ljusning. "det kom liksom frisk vind i den tunga luften; allt ljusnade; städerna pyntade sig med äreportar och flaggor, festsal- lar dekorerades med transparanger och krönta 'C',

¹ Genom Nationalmuseums synnerliga tillmötesgående har uppsatsen kunnat illustreras med ett flertal ur museets handtecknings- och gravyrsamling hämtade, hittills icke publicerade akvareller och teckningar, utförda av Dardel under resan i Norrbotten 1858.

middagar arrangerades med champagne och lojala tal, på alla bruk och gästgivargårdar rustades till prinsens värdiga mottagande, och folk strömmade i tusental till de ställen, där man väntade, att han skulle passera". Prakten och det underdåniga fjäsket lågo ej för Carls lynne, ehuru han måste finna sig i den vedertagna ordningen. Däremot njöt han i fulla drag, när han fick känna sig fri och obesvärad i kretsen av ett förstående umgänge med okonstlade människor och i naturens sköte. "Att vara människa i första rummet, konung i det andra, däri sätter jag min ära", yttrade han en gång, och säkert är, att Lapplandsresan i alldeles särskild grad beredde honom ypperliga tillfällen att lossa alla besvärande band. Kommunikationerna i det inre landet voro inga eller högst primitiva, varför prinsen-regenten fick i största utsträckning tillfredsställa sin förkärlek för sportliga prestationer och krävande strapatser.²

Mindre känt torde vara, att Carl hade en viss och djup mening med det rent skogsmannamässiga, orienterande sättet att färdas genom dessa obygdar. Den litteratur, som närmast anlitas, när man intresserar sig för resans förlopp, nämligen den dåtida ortspressen och adjutanten Fritz von Dardels "minnen" håller sig nästan undantagslöst på den rena reseskildringens plan, men lyckligtvis finnes en mera djup och givande källskrift tillgänglig i dåv. distriktschefen i Norra Väg- och Vattenbyggnadsdistriktet Claes Adelskölds "Levnadsminnen" Genom dessa anteckningar erhåller man en mera fördjupad och rättvis uppfattning av de vid-synta planer på lång framtidssikt, som lågo bakom och under färdprogrammet.³ När vi därför nu återuppliva det 76-åriga minnet av Carl XV:s besök i Norrbotten, är det i första hand vår avsikt att giva rättvisa åt den folkkäre furstens erkännansvärda, men knappast kända omtanke om vår avglömda landsändas uppsving och

² Ännu på 1700-talet fanns i Norrbotten endast kustlandsvägen. Först på 1820-talet påbörjades anläggandet av sidovägar uppefter Pite och Lule älvdalar till en längd av resp. 5 och 4½ mil. Under förra hälften av 1850-talet anlades väg mellan Bodens och Bredåkers byar i Överluleå socken i anslutning till älvvägen från Nederluleå kyrka. Under decenniets senare år upprättades plan för älvvägens utdragande till Storbacken och 1861 från Storbacken till sjön Vaikijaur. Det sistnämnda arbetet avsynades och godkändes 1865. — I lappmarken underhöllos inga vägar sommartiden; man hade då att färdas antingen ridande eller till fots. Allmogen hade skyldighet att befordra resande båtledes å älven eller genom bärande fortskaffa deras effekter, där båtfart var omöjlig. Skogsbyarnas befolkning hade ej andra sommarvägar än gångstigar och kunde endast vintertid fortskaffa tyngre produkter. — Postgång mellan Luleå och Jokkmokk inrättades först omkring år 1830. — Norrbottens läns allmänna vägar utgjorde år 1861 c:a 51 mil.

³ A. var en framstående järnvägsbyggare. Han tog 1849 första spadtaget på den första svenska järnvägen, Frykstabanan i Värmland. Brobyggare samt verksam vid sjötappningar, kanaliseringsarbeten och hamnbyggnader.

förkovran. Till en början må dock ett återupplivande av resans yttre konturer kunna påräkna ett allmänare intresse.

Avresan från huvudstaden ägde rum den 24 juli ombord på ångfartyget Valkyrian. På resan medföljde civilministern Almqvist, astronomen professor Selander och läkaren professor Malmsteen. Uppvaktningen utgjordes av hovmarskalken W. Sandells, vilken hade bestyret med maten och befordringsmedlen, samt adjutanten kammarherre Fritz von Dardel och ordonnansofficeren kapten Dalström. Landstigning gjordes i Gävle, Härnösand, Sundsvall och Umeå. I Bodum lät Oscar Dickson anordna björnskall, men björnarna lyckades bryta ringen, och bytet blev en räv och sex harar, vilka alla togos levande. Resan fortsatte till lands över Sävar, Robertsfors bruk, Nysätra med dess hälso-brunn, Burträsk, Skellefteå och så vidare utefter kustlandsvägen till Piteå. Ankomsten till Jävre, närmast länsgränsen, skedde måndagen den 9 augusti på kvällen, och kl. 10 var man framme i Piteå. Av stadens tidning Norrbottens-Posten⁴ inhämtas, att landshövding Ros och chefen för Norrbottens Fältjägarcorps överstelöjtnant A. F. Axelsson mottogo kronprinsen vid länsgränsen. När den höge gästen satte sin fot på stadens mark, saluterades, och under folkets jubel och hurrarop begav han sig till sitt prydligt tillredda logis hos konsul Winroth vid Storgatan (nuv. gårdsägare disponent Ad. Wikberg). Här mottogs prinsen av stadens borgerskap, kårer och stater. En festlig måltid gavs å Societetshusets salong, som var smakfullt dekorerad. Tal höllos av t.f. borgmästaren, auditör Dahl, för konungen och av överstelöjtnant Axelsson för kronprinsen. Folksången och kungssången sjöngos "av därtill valda röster". Fältjägarernas musikkår spelade. Vid måltidens slut utbragte kronprinsen en skål för stadens välgång och drog sig kort därpå tillbaka. Nästa morgon var han tidigt uppe, och stora folkskaror voro i farten. Strax efter kl. 8 "täcktes H.K.H. åse en av några sällskyttnar i kostym straxt utanför staden anställd provskjutning".⁵

⁴ Den första Luleåtidningen bar namnet "Hvad har händt?", trycktes hos C.G. af Klercker och redigerades av telegrafkommissarien August Cajanus. Åren 1856–1861 utgavs veckobladet "Norden", tryckt hos W.R. Nygren 1856–1858 och hos J. Bodell 1859–1861. Piteå hade fått en tidning redan tidigare nämligen "Norrbottens-Posten", vars första nummer utkom den 9 januari 1847. I denna tidning skrevs giftigt år 1854: "I Luleå finnes ej tidning och är även onödig, ty nyheter förskaffas muntligen förträffligt". Norrbottens-Kuriren började utgivas år 1861. Den första tidningen i Piteå bar namnet "Nordpolen".

⁵ Gammalt folk vet härom berätta, att den simulerade säljakten var förlagd till den nu igenfyllda Sundskanalen. De två skyttarna voro placerade på Kyrkbron, medan sälen uppenbarade sig i närheten av Getbron. När första skottet smällde och kulan vislade över bron, höjde "sälen" på huvudet och röt: "Skjut inte på mej, din dumma dj-!"

Peter Englunds anor

<p>2</p> <p>Ivar Birger Englund f.1932-10-12 Niemisel Råneå (BD) d.</p> <p>Boden Överluleå (BD) g.1956-06-22</p>	<p>4</p> <p>Helmer Alfred Englund f.1902-06-27 Vittjärv Överluleå (BD) d.1979-11-21 Niemisel Råneå (BD) Skogsarbetare Niemisel Råneå (BD)</p> <p>—g.1929-12-22</p>	<p>8</p> <p>Eric Alfred Englund f.1874-02-13 Vittjärvs säg, Överluleå (BD) d.1935-04-01 Niemisel, Råneå Övre (BD) Stenarbetare Vittjärvs säg, Överluleå (BD) —g.1900-07-21</p> <p>Anna Lovisa Åström f.1873-08-25 Niemisel, Råneå (BD) d.1950-06-03 Gunnarsbyn 7:4, Gunnarsbyn (BD) Arbetsfru Vittjärvs säg, Överluleå (BD)</p>	<p>16</p> <p>Nils Johan Nilsson Englund f.1824-01-04 d.1896-01-02 Vittjärvs säg, Överluleå (BD) Sågkarl Vittjärvs säg, Överluleå (BD) —g.1856-01-27</p> <p>17</p> <p>Erika Lisa Stenström f.1831-11-30 Selet, Nederluleå (BD) d.1900-12-12 Vittjärvs säg, Överluleå (BD) Vittjärvs säg, Överluleå (BD)</p>
<p>1</p> <p>Mikael Peter Englund f.1957-04-04 Boden Överluleå (BD) d.</p> <p>Professor, författare Akademiledamot Uppsala</p>	<p>5</p> <p>Johanna Frideborg Selberg f.1904-10-23 Niemisel:1 Råneå (BD) d.1979-03-29 Niemisel Råneå (BD) Hemmansägare Niemisel Råneå (BD)</p>	<p>10</p> <p>Lars Fredrik Selberg f.1866-06-01 Niemisel:1, Råneå (BD) d. AMERIKA Hemmansägare Niemisel:1, Råneå (BD) —g.1887-05-22</p> <p>Johanna Fredrika Lindström f.1860-01-21 Mjölfjärden:1, Råneå (BD) d.1929-06-04 Niemisel:1, Råneå (BD) Bondhustru Niemisel:1, Råneå (BD)</p>	<p>18</p> <p>Emanuel Åström f.1838-10-10 Skatamark, Överluleå (BD) d.1919-10-20 Niemisel, Råneå (BD) Torpare Niemisel, Råneå (BD) —g.1859-11-20</p> <p>19</p> <p>Greta Lena Ersdotter f.1836-04-08 Niemisel, Råneå (BD) d.1913-05-12 Niemisel, Råneå (BD) Torparhustru Niemisel, Råneå (BD)</p> <p>20</p> <p>Gustaf Adolph Selberg f.1834-09-12 Orrbyn, Råneå (BD) d.1914-12-16 Niemisel:1, Råneå (BD) Bonde Niemisel:1, Råneå (BD) —g.1865-12-10</p> <p>21</p> <p>Regina Larsdotter f.1836-10-11 Niemisel:2, Råneå (BD) d.1918-01-20 Niemisel:1, Råneå (BD) Bondhustru Niemisel:1, Råneå (BD)</p> <p>22</p> <p>Lars Fredric Lindström f.1834-12-25 Mjölfjärden:1, Råneå (BD) d.1885-11-01 Mjölfjärden:1, Råneå (BD) Bonde Mjölfjärden:1, Råneå (BD) —g.1857-10-16</p> <p>23</p> <p>Greta Magdalena Josefsson f.1827-04-29 Mjölfjärden, Råneå (BD) d.1902-09-09 Mjölfjärden:1, Råneå (BD) Bondhustru Mjölfjärden:1, Råneå (BD)</p>
<p>3</p> <p>Gunborg Lovisa Lundgren f.1934-10-11 Niemisel Råneå (BD) d.</p> <p>Boden Överluleå (BD) g.1956-06-22</p>	<p>6</p> <p>Bror Evert Lundgren f.1911-02-25 Renberget Råneå (BD) d.1989-07-10 Niemisel Råneå (BD) Byggnadsarbetare Niemisel Råneå (BD)</p> <p>—g.1934-06-10</p> <p>Signe Maria Engman f.1912-09-07 Tallberg Råneå (BD) d.1995-06-09 Niemisel Råneå (BD)</p> <p>Niemisel Råneå (BD)</p>	<p>11</p> <p>Nils Oskar Johansson-Lundgren f.1886-02-01 Lappsel, Råneå (BD) d.1963-09-24 Forshed 1:22, Råneå (BD) Långsel, Råneå (BD) —g.1908-04-18</p> <p>Maria Lovisa Eriksson f.1887-10-19 Dödfiskträskhed, Råneå (BD) d.1953-02-11 Långsel 1:9, Råneå (BD) Långsel, Råneå (BD)</p> <p>7</p> <p>Johan Arvid Konrad Engman f.1878-11-02 Tallberg, Råneå (BD) d.1952-10-13 Tallberg, Gunnarsbyn (BD) Kronotorpare Tallberg, Gunnarsbyn (BD) —g.1901-02-14</p> <p>Kajsa Lovisa Larsson f.1880-05-16 Lappselberg, Råneå (BD) d.1964-01-30 Tallberg, Gunnarsbyn (BD) Torparhustru Tallberg, Gunnarsbyn (BD)</p>	<p>24</p> <p>Nils Henrik Johansson f.1857-04-17 Tallån:1, Överkalix BD d.1933-12-22 Lappsel, Råneå BD Nybyggare/Hemmansägare Lappsel, Råneå —g.1880-12-24</p> <p>25</p> <p>Emma Carlsdotter f.1862-02-06 Veniksel, Nederkalix BD d.1943-03-24 Lappsel, Råneå BD Bondhustru Lappsel, Råneå BD</p> <p>26</p> <p>Johan Oskar Eriksson f.1864-07-28 Gammelstad, Nederluleå (BD) d.1937-08-20 Dödfiskträskhed, Råneå (BD) Kronotorpare Dödfiskträskhed, Råneå (BD) —g.1887-04-07</p> <p>27</p> <p>Margaretha Lovisa Nilsson f.1864-02-14 Sandsjärv, Överkalix (BD) d.1957-04-23 Älderdomshemmet, Råneå (BD) Dödfiskträskhed, Råneå (BD)</p> <p>14</p> <p>Anders Engman f.1853-03-27 Långsel, Råneå (BD) d.1898-05-14 Tallberg, Råneå BD Kronotorpare Tallberg, Råneå (BD) —g.1876-03-28</p> <p>29</p> <p>Kajsa Maglena Larsdotter f.1855-11-03 Vitå, Råneå (BD) d.1898-08-12 Tallberg, Råneå BD Tallberg, Råneå (BD)</p> <p>15</p> <p>Oscar Larsson f.1853-04-13 Vitå, Råneå (BD) d.1935-10-08 Rånbyn, Råneå (BD) Lantbonde Lappselberg, Råneå (BD) —g.1876-12-02</p> <p>30</p> <p>Fredrika Renström f.1858-01-22 Långvik, Råneå (BD) d.1883-05-24 Lappselberg, Råneå BD Bondhustru Lappselberg, Råneå (BD)</p>

Familjerätt årsmodell 1704

av Kerstin Wahlgren

År 1704 den 20 september, trädde länsman Jöns Dagesson Forsman i Rånbyn inför rätten och anmälde "gamle rustmästaren" Lars Hindersson Kruus i Niemisel för "hordomslast". "Konan" Kerstin Larsdotter från Vitå var nu "de sista dagarna väntande".

Lars Kruus hade tidigare gjort sig skyldig till samma förseelse och levde därför sedan en tid åtskild från sin andra hustru Ella Nilsson. Hans första hustru Maretha Knutsdotter hade dött 1695 — med henne hade Lars flera barn. Lars tillfrågades, "huru han kommit att hava lägersmål med denna kvinnsperson — Kerstin Larsdotter — trots att det var honom förbjudet i kyrkolagen".

Han svarade, att det förbudet hade han inte vetat om och anhöll om att få gifta sig med Kerstin, som han "med barn rätt" under äktenskapslöfte. Som förmildrande omständighet anförde Lars, att han blivit tvingad till giftermålet med Ella Nilsson, Nils Larssons dotter i Prästholm, av prosten i Luleå, framlidne magister Jonas Öhman, "när han i Råneå höll prosteting".

Ella och han hade varit trolovade men ändrat sig "för den illvilja och missämja, som emellan dem var kommen". Prosten Öhman hade dock hotat honom med böter på 300 daler kopparmynt, om han inte fullföljde äktenskapshandeln. Giftermålet ingicks också i maj 1697.

Hem till mamma

Efter endast åtta dagars äktenskap hade hustrun övergivit honom och gått hem till sina föräldrar. Lars påstod också, att äktenskapet aldrig fullbordats. Han beklagade sig inför rätten "med fällande tårar" över sin hustrus motvillighet: på kvällen efter vigseln hade hon stängt in sig i en kammare med sin moder, och han hade måst ligga allena. Grannarna i Niemisel kunde också berätta, att Ella Nilsson ofta intygat detta.

Lars Kruus hade därför lämnat hemmet och begett sig till Ångermanland. Där hade han utstått både kroppsligt straff och kyrkoplikt för hor med "en gift kvinnsperson".

Tre och ett halvt år senare, år 1700, kom han "hem i socknen" och blev skild från sin hustru av prosten Öhman, på hennes begäran. (Hor var vid den här tiden en av de få skilsmäsoanledningarna.) Lars Kruus påstod nu, att han inte vetat om, att han enligt kyrkolagen var förbjuden att ingå nytt gifte, så länge hans fränkskilda hustru levde ogift.

Vid förhöret med Kerstin Larsdotter från Vitå måste hon bekänna, att hon redan tidigare blivit fälld för lägersmål med en soldat Nils Olofsson från samma by, "som nu var i fiendeland stadder", för vilket hon undfått sitt straff.

Både länsman och tolvmän intygade, att de varit närvarande vid det omtalade prostetinget och att både Lars Hindersson och hans trolovade Ella Nilsson först vägrat att låta viga sig, men trots detta blev de "så som med trug och hotande av böter sammantvingade". Länsman sade sig rent av ha bett för dem. Tolvman Anders Andersson i Rånbyn skulle vid samma tillfälle ha utropat: "Gud bevara mig från ett sådant äktenskap!"

Också kyrkoherde Gulich Blix framträdde och upp gav, att "Lars Hinderssons avskilda hustru varit mäkt svår emot honom" och att han måst "avvika ur landet" och bege sig till Ångermanland. Kyrkoherden hade också försökt övertala Ella Nilsson att tillåta mannen att gifta om sig, men hon vägrade ihärdigt. Även "allmogen", dvs folket i tingssalen, yttrade sig i fallet och intygade, att "Lars Hindersson lärer omöjlig kunna hålla sig ogift", så att om han nu inte fick gifta om sig, skulle han "än vidare stanna i olycka".

Upprepad synd

Men rätten var obeveklig och enligt Kungliga straffförordningen av år 1653 och andra kungliga resolutioner dömdes Lars Hindersson Kruus "som tillförne sig med hordomslast försett, och nu åter med lägersmål den förra synden upprepat" till höga böter och fyra söndagars kyrkostraff. (Detta eller uppenbar kyrkoplikt innebar offentlig avlösning i kyrkan, då syndaren hade sin plats på pliktballen eller horballen, som den vanligtvis kallades.) Också Kerstin Larsdotter fälldes för andra resan lägersmål. Dock remitterades fallet till Svea hovrätts vidare utlåtande, på grund av de anförda omständigheterna och "eftersom saken var ett samvetsmål".

Samma år den 28 november hölls extra rannsaking i målet. Nu inställde sig också Ella Nilsson inför rätten. Möjligen har hovrätten funnit prästerskapets hållning i saken något tvetydig, och kyrkoherde Blix framträder också först med ett vittnesmål, som i flera avseenden avviker från hans tidigare uttåg.

Han påstår nu, att Lars Hindersson tidigare farit med osanning. Han hade i verkligheten alls inte blivit tvingad att låta viga sig vid Ella Nilsson.

Då uppsteg tolvmän Anders Ersson i Högsön och Nils Olofsson i Böle och vittnade, att de varit närvarande, då Lars Kruus och Ella Nilsson ställdes inför prostetinget och hört framlidne prosten Öhman hota honom med böter på 300 daler kopparmynt, något som de inte kunde förtiga "för sin ed och sitt samvete".

Bara ett skämt!

Kyrkoherden svarade, att han inte kunde minnas, att

det varit tal om några penningböter, men om de orden fällts, hade nog prästen skämtat, "efter han eljest var en rolig och skämtaktig man i sin livstid". Han tillstod nu, att det var han som "i anledning av sitt ämbetes plikt" påpekat för prostén, "att icke sådant verk — trolövningen! — skulle efter vars och ens tycke så som för något gäckeri hållas".

Häradshövdingen ville nu veta, hur det kom sig att Lars Kruus och Ella Nilsson "fattat en sådan illvilja och misshällighet till varandra". Lars svarade, att när hon kom till hans hus efter trolövningen, ville han i all vänlighet tala om för henne, hur hon skulle bära sig åt i hushållet, "som en rätt husmoder ägnar och anstår". Då hade hon svarat honom: "Fan ta dig och ditt styrande!"

Ella nekade helt till detta och skyllde missämjan på styvbarnen, inte minst Lars Hinderssons "aviga" dotter, den 25-åriga Dordi, som inte varit lätt att tas med. Ella sade också, att de visst haft sänglag ihop". De hade legat i en säng, "han framme vid balken och hon vid väggen."

Ännu ett skämt

Lars Kruus kunde emellertid med två vittnen styrka, att Ella Nilsson sagt vid ett par tillfällen "Jag är föäjen att jag intet kommit honom så när att jag blev med något". Ella förklarade, att hon sagt så på skämt, och att sedan hon varit hos "denne Lars Hindersson från maj till Jacobi tid — dvs S:t Jacobs dag den 25 juli — hade Lars Hindersson uppsäteligen övergivit henne, lämnande henne och barnen och gått sin väg söderut, till Ångermanland."

Grannarna i Niemisel, som åter tillfrågades, trodde att den viktigaste orsaken till Lars Hinderssons flykt från hemmet var "den svåra hunger- och dyrtid, som allmänt var och allom övergick". (Det året, 1697, förlorade Lars Hindersson två av sina barn i samma månad, januari, sonen Hindrich 17 år och dottern Maretha 13 år. Bara år 1696 dog 172 personer i Råneå socken av en befolkning på ungefär 900.) Även nu tillfrågades Ella Nilsson, om hon ville ge sitt samtycke till ett giftermål mellan Lars Kruus och Kerstin Larsdotter, men hon vägrade alltjämt.

Häradshövdingen frågade till sist tolvmännen "vad tanke och omdöme de om detta mål hava". De svarade: "Gud vet vad vi skola säga". De trodde emellertid inte riktigt på Lars Hinderssons påstående, att hans äktenskap inte hade blivit fullbordat: "Det kan omöjlig vara, i synnerhet Lars Hindersson, en sådan man som han är efter kvinnfolk".

Hotet en skröna

Rätten kunde inte finna, att det var bevisat, att äktenskapet inte fullbordats, inte heller att giftermålet skulle påtvingats dem av prostén, "synes snarare vara en skröna, att framlidne prostén honom med 300 dalers böter hotat". Det vid den tidigare rättegången framförda vittnesmålet av de två tolvmännen tog man inte heller nu någon hänsyn till. Alltså fann rätten, att "Lars Kruus är själv enda och rätta ursprunget till sin villervalla, och därför bör han stå sin egen fara och med honom efter Guds och Sveriges lag samt Kungl. Maj:ts Kyrkolag förfaras".

Lars Kruus och hans yngste son Lars var sedan bosatta i Rånbyn, tydligen tidvis tillsammans med Kerstin Larsdotter. Deras barn föddes dödfött i oktober 1704.

Lars Kruus dog redan år 1707, då begravningsboken innehåller följande notis: "Emellan den 8 och 9 oktober tilldrog sig att gamle rustmästaren Lars Hindriksson Kruus dödde hasteligen och oförmodeligen. Den 8 som var en tisdag arbetade han hela dagen hos Jöns Jönsson i Rånebyn. Om kvällen gick han frisk och sund hem till sin stuga, i uppsåt att där vila över natten, men när han kom till sin stugubro, lade han sina handskar neder och gick bakom ett uthus, där han hittades om onsdagsmorgonen, som var den 9, liggande döder. Hela hans ålder var 59 1/2 år".

Kerstin Larsdotter levde till hög ålder och dog i Rånbyn först 1740. Lars Hinderssons son Lars Larsson förblev bosatt i Rånbyn, där han dog. Slutligen finns för den tredje parten antecknat: "Hustru Ella Cruusens i Prästholm dog år 1718".

Tidigare publicerat i NSD, 1975-02-12

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

					medl.nr.
Sigvard Holmbom	Antilopvägen 11	961 68	Torggården	0921 - 19 615	599
Margaretha Marklund	Hellgrensgatan 9	961 34	Boden	0921 - 13 262	600
Sture Lindström	Kårgatan 7	961 33	Boden	0921 - 19 634	601
Torgny Larsson	Stugvägen 12	961 51	Boden	0921 - 69 155	602
Ulla Vikström	Slagvägen 17	961 42	Svartbjörnsbyn	0921 - 53 156	602
Göran Nordblom	Kyrkogårdsgatan 4 B	961 77	Boden	0921 - 10 540	604
Ulla-Britt Johansson	Kusån 53	961 98	Boden	0921 - 64 281	604
Stig Öhman	Kusån 58	961 98	Boden	0921 - 64 187	605

Jag söker rötter

Söker fader till uä-barnet Johan (Jonsson) Burman f 1804 (ev 14/9) *brännskadade födelseböcker*. Troligen i Gummark, Skellefteå lfs (AC). Har följt denne anfader "baklänges". Visste att hans dotter Eva Greta Burman f 1840 1/10 var född i Gagsmark, Skellefteå lfs. Där var Johan dräng å nr 3 och 6 innan giftermålet 1828 2/3 i Skellefteå lfs, hustrun Eva Magdalena f 1802 10/6 i Piteå stad, var då piga i Granholm, Skellefteå lfs.

Johan B var före Gagsmarktiden dräng 1822 5/1 i Finnträsk, samma sn. Kom dit från Bursiljum, Burträsk sn (AI:7b p 318 och till p 77) och där skriven med sin mor Margareta Olofsdotter f 1777 24/5, som då var gift 1815 3/6 m Jon Mårtensson i Svarttjärn, Burträsk sn (p 77) genom detta "baklängesåkande" fick jag veta vem modern var, född i Bjurön, Lövånger fs (AC).

Johan Burman kom med sin familj (hade åtta barn) från Gagsmark till Kyrkovallen, N-luleå sn, och vidare 1843 4/10 till Heden. Ö-luleå sn, sedan 1848 till Rasmyran, samma sn, där de blev kvar fram till sin död.

Har gjort en stamtavla på denna Burmansläkt. Att han tog sig namnet Jonsson-Burman har jag tolkat att han tog namnet Jon-sson efter sin styvfar (var vanligt), och han och hans mor var ju bosatta i Burträsk sn, som blev Jonsson Burman.

Har någon ättling till Johan J-son Burman forskat vem som var far till denne Johan Burman, eller någon annan som känner till faderskapet? Johan Burman är min farmors-morfar.

Ebba Loräng medlem 138
Kungsgatan 14 A, 961 31 Boden
Tel.: 0921 - 13 240
e-post: ebolati@privat.utfors.se

Besöksstatistik

Den 21 januari blev en av deltagarna i årets första "Återställare", Arne Karolin, den 40'000:e registrerade besökaren i Råbäcksgården. Han förärades för jämnt tusental två trisslotter och för jämnt tiotusental fritt medlemskap under året. Han vann 25 kronor på en av trisslotterna och skänkte vinsten till föreningen som köpte sig en egen trisslott för pengarna (tyvärr utan vinst).

Vi gratulerar Arne och tackar för gåvan.

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de gåvor och bidrag vi fått:

Martin och Harriet Södermark	Sävast
Kenneth Silverplats Norrigården	Boden
Staffan och Margit Åkre	Boden
Kurt-Erik Strand	Boden
Jan Nilsson	Boden
Hans Lindgren	Boden
Margareta Sandberg	Boden
Anders Wikström	Svartlå

samt till alla som gett bidrag i mikrokortsparbössan.

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
fjärde kvartalet år 2003

Anders Ek
Anna Medén
Bengt Eriksson
Dick Ohman
Elisabeth Sjulund
Gunn Vikberg
Gunilla Lindgren
Harry Boqvist
Helen Lindberg
Inga-Britt Dahlgren
Irene Endahl
Linnéa Westerberg
Marino Eriksson
Sten Pettersson
Sören Nilsson

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

Boden-ANAN
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11
961 47 Boden

B Föreningsbrev

DATAVARUHUSET.COM

Allégatan 34, Boden - Tel: 0921-52999, Fax: 0921-52977

NY DATOR FÖR 3.990 KR!

**Passa på nu, just nu har vi en kampanj med dator (endast)
för endast 3.990 kr.**

- *Miditytower 350W PSU**
- * Processor Intel P4 Celeron 2400MhZ**
- *Inbyggd grafik , Ljud & LAN**
- *Hårddisk 40GB 7200 RPM**
- *Ramminne 256 MB PC400 DRR**

Tillval:

- 17" CRT-monitor Samsung 735S 1.190 kr**
- Standard tangentbord, mus & högtalare 350 kr**
- Windows XP Home Edition svensk 1.100 kr**
- Canon MPC360 Multifuntion skrivare/scanner/kopiator 1.365 kr**

**Vi har tusentals andra produkter också! Titta gärna in på vår
hemsida www.datavaruhuset.com för att se alla våra artiklar!**